

monštranco. Zdaj, preteklo leto 1903, so nam darovali podobo presv. Srca Marijinega Tezija Munda v Biševkem vrhu. Potem je darovala Neimenovana čez 200 K za dve novi zastavi, kateri so milostljivi knez in škof ob času sv. birne blagoslovili. Dne 1. listopada, na dan vseh svetnikov pa so nam še blagoslovili čast. g. dekan pri Sv. Lenartu novo podobo našega farnega patrona sv. Bolfanka z dvema angeljema, ki stojita na obeh straneh podobe s svečniki v rokah. Za te podobe sta darovala Alojzij in Marija Murko v Črmlji čez 400 K. Vse te podobe je izrezal in okusno izdelal podobar Leopold Perko pri Sv. Trojici v Sl. gor., katerega vsem toplo priporočamo. Vsem dobrotnikom naše fare pa se tem potom srčno zahvaljujemo. Naj jim bo Večni plačnik v nebesih!

Radenski vrh pri Kapeli. (Čevljar.) Kakor vam je znano, dragi čitatelji, je poročal neki piskrovez o svojem »kšeftu«, zato vam tudi jaz hočem poročati, kaj sem vse doživel med »Štajerčevimi« pristasi. Midva s kapelskim piskrovezom se dobro poznavata. Dogovorila sva se, da bo on tiste ptujske krote rinal, katere bom jaz poiskal in mu jih naznanil. Vi, bralci »Štajerčevih«, nič se ne jezite čez mene, ker jaz sem priprost človek, bralec »Slov. Gospodarja« in »Našega Doma« ter hodim za svojim »kšeftom«. Ker se približuje zima, zato grem v Boračovo k Alojziju Mauki. Ta je prebrisan mož, ki rad čita »Štajerca«. Od Mauka stopim k Srebaru po domače Bogatiču, kjer sem par čevljev zašil. Ko stopim v hišo, kar ostrmim, toliko ptujskega mrčesa sem zagledal. Jezen pobem »cejak«, ker sem se zbal, da bi me ptujski korondič ne zastrupil. Saj veste, da je strašno strupen. Od tod stopim k Šparavcu. To vam je narodnjak. »Štajerca« ima vedno skritega v telovnikovem žepu. Zato se hitro poslovim od Boračeve ter se podam v Kobieshak in v Radenski vrh. Tukaj obiščem Straklina, kateri je sam čevljar. Njega po letu ni doma. Po letu, gospod urednik, je blizu vas; hodi namreč zidat v Maribor. Po zimi pa čevljarsko dela kakor jaz. Kaj sem zagledal, ko stopim v sobo? Stari Štrakl je sedel pri mizi ter študiral, kako bi se dal »Štajerca« prenarediti, da bi postal tehnik. Toda Štraklnov stric se hudo motijo, ker »Štajerca« vsakemu vsiljuje ter mu ga naroči, da mu po eno ali dve leti zastonj prihaja. Hitro se poslovim ter jo pobem po Kobieshaku navzdol h Grosmanu v Radenski vrh. Veselje je navdalo moje srce, ko sem stopil enkrat v narodno hišo. »Sl. Gospodar« in »Naš Dom« sta bila na mizi. Tukaj sem dobil precej dela, zato sem se dalje časa mudil. Pri Antonu Kolmaniču sem zagledal krot, da me je kar strah in groza obšla. Tudi tukaj sem neko malenkost zašil in sem zvedel, da Kolmanič ptujsko mulo v Lajhovo kočjo spat goni. Mislim, da je danes dovolj, dragi piskrovez; zdaj imaš dosti dela za nekaj časa! Dalje bom prihodnjič poročal, ko pojdem v Žrnovo, v Melajski vrh in v Noričje. S pozdravom čevljar.

Iz Poličke vasi. (Občinske volitve) so se vršile dne 29. m. m. Gospod urednik, to vam je bilo agitiranje brez konca in kraja. Posebno naš očka Reininger je imel opravka čez glavo, predno je vsakega Nemca pridobil za se. Vsak, kateri je imel le kakšen kosček zemlje v naši občini in se je dal pridobiti, je moral na volišče. Saj bodo dobili zidano vozno cesto iz Poličke vasi pa do Zmrzlenka, kjer se združijo z okrajno cesto. Zato so se pripeljali iz Št. Ilje: Repnik, Höhl, Sadu, in Jarc. Ko bo cesta gotova, bodo ložje prišli »špacirat« v Poličko vas. Tukajšnji zrak jim baje zelo ugaja. Nahajajo se tudi taki ljudje, ki oddajo za glažek žganja svoj glas nasprotniku in izdajo svojo domovino. A hvala Bogu, tudi poštenih mož ne manjka, ki so res moške jeklene značaja. Čast jim! S časoma se bodo že še odprle oči pristase Reiningerjev, ko bodo občinske doklade plačevali, katere že sedaj komaj zmagujejo. A zdaj še za novo cesto! Polagoma se vsaka

ljubezen ohladi. Tudi naši ljudje, ali bolje posilnemci, bodo prišli do spoznanja, da ni vse zlato, kar se sveti. Voljeni so sami nasprotniki, naši se volitve niso vdeležili. Za koga ste pa se — toliko trudili, očka? A pošteno skupil jo je Ledinek, ko je šel agitirat k neki stari ženski, da bi dobil pooblastilo. Ona mu kratko odvrne: »Ne dam!« Pristavila je še tudi: »Kar ste na krmilu liberalci, moram že skoraj občinskih doklad več plačevati kot pa zemljišnega davka.« A tukaj pri nas so pač tudi tako trmoglavci ljudje, ki brez miselnosti živijo tje v en dan, se pustijo voditi kakor telički na vrvi in če ga hočeš vzdramiti iz te narodne zaspanosti, ti odgovori: »Ni blo in tud' ne bo zmir' tako!«

Št. Ilj pri Velenju. (Minolo leto) je bilo pri nas rojenih 31, med temi 11 dečkov in 20 deklic, umrlo jih je 24 in sicer 15 moškega in 9 ženskega spola. — Dne 21. grudnia je umrl Florijan Miklavžič. Podal se je zjutraj v cerkev, da bi opravil pobožnost za advent. Žnijim je šel njegov stričnik. Na polovici pota se zgrudi Miklavžič naenkrat na tla in bil je mrtev. Zadel ga je kap. Nagle smrti reši nas o Gospod! — Ozimna setev nam je lani prav bogato obrodila, čegar je kmetič prav vesel. Spomladna setev je tudi bila za polovico več od prejšnjega leta. Sadja: hrušek in sliv prav mnogo, jabolk pa malo. Vinska trta je bolj obrodila, pa tudi vino boljše od prejšnjega leta. Le žal, da so vinske cene jako nizke. — Naša šola se je razširila v dvorazrednico. Za učiteljico je stalno nameščena gospodična Albina Legat. S tem se je uvedel celodnevni poduk ne po volji prebivalstva, pa tudi za šolsko mladino prava muka.

Celi šostanjski okraj se pritožuje proti celodnevni poduki. Zaprotil se je gosp. Vinko Ježovnik na političnem shodu v Šmartinu pri Velenju, da stavi resolucijo v imenu šostanjskega okraja, da naj se na kmetskih ljudskih šolah uvede poludnevni poduk. To je tudi storil, čeprav poročevalec v vašem cenjenem listu tega ni omenil. Za vzgled lahko vzamemo ljudsko šolo Št. Andrej. Je že več let dvorazredna, pa s poldnevni podukom ena prvih šol v šostanjskem okraju. Le žal, da oblasti tega nočejo priznati, ne iz zdravstvenih pa tudi drugih kmetiških potreb. S tem opomnimo naše gospode poslance, da bodejo bolj krepko zagovarjali kmetske koristi, in poročali, kaj so storili za kmečki stan, pa ne samo o železnicah in visokih deželnih prikladah.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Politični shod pri Sv. Rupertu v Slov. gor. priredi lenarsko katol. politično društvo v nedeljo, dne 17. januarja ob 3. uri popoldne. Nastopi več poslancev s svojimi poročili. Shod obeta biti jako zanimiv. Zanimanje je splošno med Ropčani. Natančnejši vspeled priobčimo prihodnjič.

Katol. politično društvo „Sava“ za brežiški in sevnjski okraj bo imelo svoj občni zbor na Vidmu v gostilni g. Karoline Podjed v nedeljo, dne 17. januarja 1904 popoldne ob 3. uri. Na dnevnem redu je med drugim volitev novega odbora, obstoječega iz 9 odbornikov in 3 namestnikov, ker je zdajšnjemu odboru pretekla triletna doba. Poročal bo poslanec g. Žičkar o deželnem in državnem zboru. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Politični shod v Konjicah. Katol. politično društvo v Konjicah je v novem letu prvo začelo s političnimi zborovanji. Govorila sta potov. učitelj g. Goričan in urednik g. Korošec. Zborovanje je vodil prav spretno kmet in župan v Bezini g. Muc. G.

Goričan je zelo poljudno razlagal, kako kmetski stan povzdigniti. Kmet mora skrbeti, da si premoženje pomnoži s tem, da se izogiblje priložnosti, ki je zmanjšujejo. Kmetje preveč drago oddajo sinom kmetije. Priporočal je posebno sadjarstvo. Po njegovem govoru se je vnel splošen razgovor in gospod Goričan je dal zaželjene nasvete. Za njim je govoril gosp. Korošec. Podal je kratko zgodovino Slovencev, ki so se več časa, odkar so se tukaj naselili, morali na severu bojevati za svojo zemljo in narodnost s sovražnimi Nemci. Nemški vpliv se je globoko zajedel v naše razmere. V konjiškem okraju se kaže, ker sta še Konjice in Loče v nemških rokah. Konjice bi se že lahko osvobodile, da se nekaternikom ne bi tako dopadala mevžasta politika, ki podaljšuje narodni boj še za nedogleden čas. Nemčurški pečat je utisnjen tudi na okrajnem zastopu, in tudi novoustanovljena pridobninsko in osebnodohodninsko-davčna komisija ga je ponebrižnosti Slovencev dobila. Govornik se potem v kratkih besedah označi politiko grofa Claryja in ministrskega predsedn. dr. Körberja, ter sklone z željo, da bi se konjiški okraj kmalu popolnoma očistil nemškutarskih peg. Gospod Jurij Šibanc je zahteval odločnejše politike naših deželnih in državnih poslancev. G. jurist Kolšek je nato predlagal naslednje resolucije, ki so se soglasno sprejele: 1. Na občnem zborovanju katol. polit. društva v Konjicah dne 3. jan. 1904 zbrani zborovalci protestujemo proti nečuvnemu zapostavljanju sloven. jezika na Koroškem zlasti pri c. kr. sodiščih in pozivljamo naše gg. poslance, da stavijo v državnem zboru predlog in začnejo, ako se Slovincem prizadeta krivica takoj ne popravi, proti ponemčujoči vladi najbrezobzirnejšo opozicijo. Obenem protestujemo odločno proti nepostavnemu imenovanju nemških uradnikov po Slov. Štajerju. 2. Isti zborovalci pozivljamo slavno vladu po svojih poslancih, da nam čim preje ustanovi na Slov. Štajerskem že dolgo zahtevano slovensko kmetijsko in slov. meščansko šolo. 3. Slovenci konjiškega okraja odločno protestujemo proti svoječasnemu postopanju g. c. kr. namestnika grofa Claryja povodom otvoritve c. kr. okraj. glavarstva v Konjicah, pri kateri priliki je g. grof Clary kot c. kr. namestnik ustavno zajamčeno vporabo sloven. jezika tako kršil, da oficijelno ni izgubil nobene slovenske besede, vključ temu, da je ves konjiški okraj z neznatnimi izjemami popolno slovenski in zahtevamo od naših slovenskih poslancev zadoščenja v tej zadevi. 4. Zahtevamo pečatov s slovenskim napisom na pošti in na glavarstvu. 5. Zahtevamo odločnega nastopa naših poslancev v deželnem in državnem zboru.

Osebna vest. Notarski substitut v Mariboru, g. Jakob Kogej, je imenovan notarjem v Senožečah na Kranjskem.

Imenovanja. Sodnijskim tajnikom sta imenovana okrajni sodnik v Pliberku, Henrik Detičec za Maribor in sodnijski pristav v Brežicah, dr. Jožef Kotnik, za Celje. Sodnijskim pristavom je imenovan avskultant dr. Herman Lorber za Brežice. Okrajnim sodnikom je imenovan sodni pristav Robert Englisch na Vranskem za Arnoldstein. Avskultantom sta imenovana pravna praktika v Celju gg. Anton Zdolšek in Jos. Drobnič. Sodn. kancelist g. Anton Pungračič v Mokronogu na Kranjskem je predstavljen k okrajni sodnji v Maribor.

Iz pošte. Poštar Karol Jakob in Pragerskem je prestavljen v Eisenerz na Gor. Štajerskem. Poštar Franc Bakšič v Šmarji pri Jelšah je imenovan poštarjem v I. plačil. razredu 4. stopnje. Za poštno pomožno uradnico je imenovana v II. razr. tretje plačilne stopnje Rafaela Česnik za Ormož. Mesto poštne ekspeditorice pri poštne uradu v Vuhredu je dobila gđc. Alica Tominc.

Mariborske novice. Na novega leta dan se je spekla dveletna deklica Hedvika, hči Janeza Bencet v tržaški cesti, tako močno z vročo kavo, da so jo morali oddati

v bolnišnico. — Dne 1. t. m. je omedlel v postnem vlakcu med Pragerskim in Mariborom trgovski pomočnik g. Woger iz Gradca. V Mariboru so ga hoteli prepeljati v bolnišnico, toda jim je na potu umrl. — Ker razsaja skrlatica vedno hujše med otroci so vse ljudske in meščanske šole zaprte do 10. jan. — Pri izvanredni seji občinskega sveta, dne 2. t. m. je bil izvoljen županom dr. J. Schindler in njegovim namestnikom Pfrimer. Izvolitev je pozdravilo večina občinskih svetovalcev s heil-klici.

Iz šole. Deželni šolski svet je dovolil: vpeljavo kmetijskega tečaja na ljudski šoli pri Sv. Barbari v Halozah ter postavil voditeljem tečaja nadučit. g. Ant. Ogorelec. Nadalje je nastavljal kot učitelje oziroma učiteljice: na ljudski šoli v Vurbergu tamošnjo začasno učiteljico gđ. Olgo Gregorič, na ljudski šoli v Cirkovcah tamošnjo začasno učiteljico gđ. Marijo Šivcelj. Kot učiteljico ženskih ročnih del je nastavljal na ljudski šoli v Orehovi vasi gđ. Ljudmilo Moric od Sv. Petra pod Sv. gorami. V pokoj je stopil učitelj Anton Remšnik v Soboti.

V Kamnici pri Mariboru so imeli nemški »fajerberji« žele dne 3. januarja plesno veselico, pri kateri so rajali in hajlali, da so vsi psi tulili po vasi. Ne vemo, ali so ti »fajerberji« katoličani ali ne, ker ne poznajo cerkvenih predpisov, po katerih še do svetih Treh Kraljev niso dovoljene hrupne veselice. **Prijateljem domače zgodovine.** Kdor želi imeti knjige, ki jih je spisal Matej Slekovc, jih lahko dobi po zelo znižani ceni v tiskarni sv. Cirila v Mariboru ali pa pri »Zgodovinskem društvu«.

Drznost nemškega notarja. Novo došli notar Haas v Mariboru pošilja na spod. štajerske župne urade prošnje, da bi se pri vseh cerkvah naznanilo v nemškem (!) in slovenskem jeziku, da je z novim letom nastopil notarsko službo. To je že skrajna predrznost. Kaj si ta gospod misli, da bodo Slovencem nasprotnega človeka še narodni duhovniki podpirali? Moj ljubi, iz te moke ne bo kruha!

Iz Jarenine se poroča, da je zopet vložil občinski odbor priziv proti odloku, ki ga je sklenila večina tukajšnjega šol. sveta, da mora biti v V. razredu jareninske ljudske šole učni jezik nemški. Štirje člani manjšine so ugovarjali, pa nič ne pomagajo.

Ptujске novice Dne 27. m. m. je umrl pek in hišni posestnik Matija Kodela. — Na starega leta dan je umrl bivši trgovec Karol Wratschko. — Občinski svet je odklonil prošnjo slovenske občine Središče za pritrilno izjavo o vpeljavi prešičjih semnjev. Jednaki prošnji nemške občine Rogatec za vpeljavo živinskega semnja je pa ugodil. Tukaj se vidi, kakšen razloček delajo ptujski očetje med Nemci in Slovenci. Letos bo pa »Štajerc« zopet pisal: »Ljubi slovenski kmet, Ptujčani so tvoji najboljši prijatelji.« — Ornik je še vedno župan, čeravno je izjavil, da hoče odstopiti vsled napadov na njegovo osebo. Se je pač težko ločiti od županskega stolca, kaj ne, g. Ornik?

Lenarška »Vorschusskasse« sedaj izplačuje hranilne vloge tudi tistim, ki niso hoteli ničesar odstopiti. Ti dobivajo ves vložen denar, le obresti izgubijo. Vsak, ki ni nič odstopil, je storil pametno. Kdorkoli pa je popustil 25 %, je dal lepo podporo lenarškim nemčurjem. In te podpore so ti prejeli veliko od Slovencev. Zanimivo bi bilo poizvedeti, koliko tisočakov so dobrohotni Slovenci popustili in darovali, da se sedaj lahko smeji udje te propale nemčurske posojilnice, ker so srečno rešili svoje premoženje. O, ko bi Slovenci vendar enkrat srečala pamet, da bi se držali gesla: »Svoji k svojim!«

Božičnica v Lambahu. Leto 1904. se je v naši šoli zelo prijetno začelo, ker že prvi dan je prinesel otrokom obilo veselja. Obhajala se je namreč ta dan božičnica. Polni radostnega pričakovanja so prihiteli vkljub slabemu vremenu vsi otroci v šolo,

saj mnogim Jezusček doma nič prinesel ni. Pa tudi starišev in drugih gostov se je slavnosti obilo udeležilo. Na lepo okrašenem božičnem drevesu so se žarile lučice, a še bolj so se svetile oči mladih otročičev, občudujoč to krasoto, veseleč se pod drevescem naloženih daril. Peli in deklamirali so učenci lepe pesmi, ter poslušali slavnosti primerne govore. A najlepše je za nje še prišlo, — namreč razdeljevanje daril. Vsak deček je dobil toplo srajco, dekleta pa zimske robce in rokavice, nekateri učenci pa peresne skatuljice z obilo vsebino. Nobeden ni šel neobdarjen odtod. — Za tem je sledila dobra južina in »prosta zabava«. Srečni in zadovoljni so zapustili otroci s svojimi stariši šolsko poslopje, ... polni navdušenja za te »šolske dneve«. Da se je božičnica tako sijajno obnesla, pa se imamo zahvaliti blagodušnim dobrotnikom, ki so tako bogato in radodarno prispevali v ta namen, tako da se je nabralo 260 K. Dar družbe sv. Cirila in Metoda je bil tudi dobro došel, vsakega Slovenca dolžnost bi pač bila, podpirati to prekristno družbo. — Za božičnico so darovali tukajšnji posestniki, med njimi seveda največ velečenjena rodbina Robičeva; mnogo so prispevali mariborski Slovenci, pri katerih mi iz Lambaha nikdar ne prosimo zastoj. Lepo vsoto so tudi dali južno-slovanski poslanci na Dunaju, kjer je nabiral velečenjeni državni poslanec g. prof. Robič. Vsem dobrotnikom naj poplača ljubi Bog, plačilo pa naj jim bo tudi zavest, da so osrečili uboge slovenske otroke, katere branimo proti nemškim volkovom, ki nam hočejo ugrabiti naša jagnjeta. Se enkrat kličemo vsem iz srca: »Bog plati.« — M. G.

Apače pri Radgoni. V ponedeljek, dne 28. dec. se je poslovil od nas priljubljeni in spoštovani trgovec Alojzij Senčar, ki se preseli v Ptuj. Župljani apački mu želijo mnogo sreče na njegovem novem mestu.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Minuli mesec je konj tako udaril s kopitom hlapca pri Kukovcu na Štavnici v trebuh, da se je moral takoj vleči. Zadnji četrtek je že umrl. Bil je rajni Jurij Kramar priden mladenič in vrl ud benediške mladeniške Marijine družbe.

Slovenska posojilnica pri Sv. Benediktu v Slov. gor. kaj čvrsto napreduje. Lansko leto je imela blizu 100 000 K prometa. Vsekakor je to zasluga modrega načelnika posojilnice, veleposestnika Fr. Zupeja.

Posebna stoletnica. Stoletnica, odkar ima Avstrija cesarje, bo letos. Cesar Franc tedaj še cesar Franc II. nemški je 11. avg. l. 1804 si nadel ime Franc I. cesar avstrijski.

Ruta pri Dev. Mar. v Pušavi. Tukaj je umrl dne 4. t. mes. vrl narodnjak posestnik Jernej Pavlič. Bil je dolga leta občinski predstojnik. N. v m. poč!

Podgorje pri Slovenjgradcu. V ponedeljek dne 28. m. m. ponoči je prišel nekdo pred Foknetov svinjak in ga je odprl. Iskal si je mesa in slanina za novo leto. V prvem svinjaku so mu bile pretežke svinje; zato je odprl še drugega, kjer so bile manjše, da bi vsaj enega mogel sam odnesti. Pripravljal se je, da bi klal, pa motil ga je sosedov pes tako dolgo, da je le prišel gospodar bliže pogledat. Nato je tat zbežal, pa zgubil na begu velik lep nož, s katerim je hotel klati. Nož pa ni bil njegov, ampak Lampretov, ki jim je bil na sveti večer ukraden. Zatorej pazite na nože, da ne bo hodil tat klat!

Iz Ljutomera se nam piše o nesreči, ki se je pripetila dne 29. decem. l. l. Gospa Obreza iz Babine se je peljala v Ljutomer nakupovat. Ko se je peljala proti domu, splašili so se konji blizu Noršinc. Pri tem je padla gospa tako nesrečno z voza, da je težko ranjena obležala. Prenesli so jo v bližnjo hišo, kjer je pa kmalu umrla.

Železnica Celje - Velenje. Ravnateljstvo držav. železnic v Beljaku naznanja, da štajerska deželna železnica Celje - Velenje s krilom Pasja vas-Skale z novim letom pride v državno upravo beljaškega prometnega rav-

nateljstva. Isti dan se je primerno premenil vozni red proge Zeltweg-Celje.

Za zvezo železnice Grobelno-Rogatec s Ptujem in na drugi strani z Brežicami, nakar bi imela nadaljevanje preko Save do Novega mesta, se oglašajo razni listi. Na južnem svojem delu bi se odcepila pod Sv. Križem pri Slatini. Izpeljana bi bila ob Sotli, mimo Podčetrka, Sv. Petra, Bizeljskega in bi prišla do južne železnice pri Brežicah. Na severnem svojem delu bi bila izpeljana po vinogradnih Halozah v Ptuj in bi se tu morda priklopila direktni zvezi Ptuj-Maribor, ki bi bila že tudi nujna potreba. Zveza z zagorsko železnico pri Krapini je že zagotovljena.

Iz Dola se nam piše: Naše vrlu učiteljstvo nam je priredilo šolsko veselico, pri kateri so igrali otroci več zanimivih iger spretno in pohvalno. Zraven pa je sviral domači novi tamburaški zbor. Da, celo ribniškega Urbana s svojo suho robo ni manjkalo. Vse to je sad truda našega učiteljstva, ki se je z vso vneto poprijelo vrlega delovanja po geslu: »Vse za vero, dom, cesarja!« Tako je prav! Po tem potu naprej v novo leto!

Sv. Jurij ob Taboru. Na novega leta dan se je ponesrečila Marija Petek, zak. mati treh otročičev. Šla je od svojega rojstnega kraja v Šmiklavžu, kjer je bila na obisku, proti domu. Na potu je zdrsnila iz gazi na trdem sneženem in strmem pašniku. Ker je bilo že zvečer in nobene žive duše blizu, je onemogla obležala in zmrznila. Našli so jo še le drugi dan mrtvo.

V Padeškem vrhu pri Konjicah je neki kmet po sili naročnik »Štajerca«, akoravno ne zna nič brati, se mu vendar »Štajerc« vedno vsiljuje. Hčere njegove, ki znajo brati, pa ga itak ne marajo. Rabijo ga za podkurilo. Takšne naročnike ima »Štajerc« pri nas. Kdor zna dobro brati, ga nobeden ne bere, ker jim drugih dobrih časnikov ne manjka.

Celjske novice. Okrajni šolski svet celjski je v svojih sejah dne 20. novembra in 18. decembra l. l. imenoval g. J. Hrnka za zač. učitelja v Dramlji in gospodično K. Zmrzlikar v Gotovlje; vzel na znanje poročilo, da je dež. šol. svet dovolil za celjsko deško okoliško šolo novo paralelko (7. razred) ter imenoval g. Fr. Lovreca za pom. učitelja na to paralelko; vzel na znanje kolavdaciji novih šolskih poslopj v Ljubčini in Dramljah; sklepal o prošnji okr. šol. sveta šmartinskega za poldnevni pouk ter o zadevi posebnega vhoda v občinsko pisarno v šoli na Teharjih; priporočal podelitev nekaterih starostnih doklad; posvetoval se o šolskih stavbah v Novicerkvi, Frankolovem in Zalcu.

Porotno sodišče v Celju. Za I. porotno zasedanje l. 1904 je imenovan predsednikom porotnega sodišča predsednik okrož. sodišča Anton pl. Wurmser in kot njegovi namestniki deželno sodni svetniki I. Reitter, Štefan Katziantschitsch in Ludovik Perko.

V Rajhenburgu se je razpustila tamošnja »Narodna čitalnica«. Sedaj je ugodna prilika, da se ustanovi »Katoliško izobraževalno društvo«.

Planina na štajerskem. Piše se nam: Ni še dolgo, kar se je naselil pri nas slovenski trgovec in vrl narodnjak g. Mihael Jazbinšek in bi bil skoro našel smrt, da ga ni sam Bog obvaroval. Šel je namreč zvečer, dne 22. decem. l. l. v gostilno Kukovič. Ko se je vračal domov, prileti neki človek za njim in ga vdari s tako močjo po glavi, da je ležal dve uri nezavesten na tleh. Orožniki že pridno zasledujejo napadalca. Vzrok napada bo že sodnija dognala.

Kakšno bo leto 1904? Letni vladar je Mars. Zvezdoznanci pa trdijo, da so Marsova leta suha in malo rodovitna. Bomo videli, če se to njihovo prerokovanje uresniči!

Cerkvene stvari.

Cerkveno petje v Konjicah o božičnih praznikih nas je prijetno iznenadilo. Veliki mešani zbor z pomočjo dobrih glas-

benikov je pol krasno instrumentalno mašo Hladnikovo iz hon. Sacratissimi Rosarii. Kar naravnost očarani smo bili, kako je mogoče kaj takega v Konjicah! Le še večkrat!

Grozovit požar v Čikago.

800 oseb zgorelo.

Z grozo se bo še marsikdo spominjal poročil, ki so prihajale l. 1881 iz Dunaja, ko je zgorelo 8. decem. veliko gledališče »Ring«. Takrat je zgorelo in se ponesrečilo okoli 400 oseb. Toda nesreča, ki se je dogodila dne 30. decembra l. l., prekaša vse nesreče, ki so se dosedaj dogodile pri gledališčih. Imenovanega dne je zgorelo pri popoldanski predstavi gledališče »Iroquois« v Čikago v Severni Ameriki, v katerem je imelo prostora čez 2000 ljudi. Stavba je stala okoli štiri milijone kron. Gledališče je bilo otvoreno še le 23. novembra l. l. Pogorelo je celo gledališče do tal razun železa. V gledališču je bilo osodepolnega dne nad 1700 oseb. Naenkrat je vstal nek gospod iz prvih vrst in gledal proti desnim kulisam, drugi so sledili njegovemu izgledu. Videli so — ogenj. Nastala je najprej grobna tihoča. Godba. spoznavši nevarnost, je igrala dalje. Neki igralec je stopil na konec odra in zaklical: »Ni nikake nevarnosti! Prosim, sedite mirno!« Počasi je padalo ognjevarno zagrinjalo. Naenkrat nekdo zakriči: »Ogenj!« Nastala je strašna zmešnjava. Ognjevarno zagrinjalo je prišlo samo do srede odra in velikanski plameni so švigali mej občinstvo. Delavec, ki je imel odpreti varnostno zagrinjalo, je odprl zatvornico, potem pa zbežal, ne da bi se brigal, ali je zastor padel popolnoma ali ne. In zastor je prišel samo do sredine, potem pa se ustavil. V par sekundah je gledališče bilo podobno gnječji blaznih ljudi. Predno se je ogenj videl v parterju, so že vsled klica: »Ogenj!« bili vsi izhodi zamašeni z bežečimi ljudmi in mnogo ljudi pohojenih do smrti. Občinstvo je vedelo samo za tri izhode in je zato hotelo samo skozi te izhode ven, dočim je bilo v resnici nad 40 izhodov za slučaj nevarnosti, ki pa so bili zaprti in tudi ni v tej zmešnjavi nikomur na misel prišlo, da bi jih odprli. Bežeče občinstvo se je divje bojevalo med seboj, kdo bo prej zunaj. Dvajset minut po začetku požara je bilo vse gledališče v ognju. Mnogo gledalcev je z galerije poskakalo v parter na mrtve in umirajoče. S kako strašno hitrostjo je ogenj divjal, priča dejstvo, da je 10 minut po izbruhu ognja na stotine ljudij se zadušilo ali bilo zmečkanih. Mnogo oseb je gorečih skočilo z višine na cesto, nekateri celo raz streho, kamor so zbežali pred plameni. Videlo se je, kakor da bi padale goreče baklje na tlak. Policija je zaplenila vse vozove, ki so bili takrat na cesti ter je spravljala v kraj mrtvece in ranjence. Ko so ognjegasci nastavili na balkon rešilne lestvice, se je občinstvo tako drenjalo na lestve, da so mnogi padli v globočino in se ubili. Novo gledališče še ni bilo popolnoma gotovo. Tako je na stotine občinstva se hotelo rešiti po nekih stopnjicah, ki še niso imele spodaj konca in katerim je do tal manjkalo še 50 čevljev. Mnogo žensk, ki so bile v prvih vrstah bežečih ljudij, je bilo od zadaj pritiskajoče množice pahnjenih s stopnic na tlak, na nje so zopet padali drugi ter se ubili, ali zadušili... Mnogo oseb se je v gledališču zadušilo. Ognjegasci so našli mnogo mrtvih oseb sedečih na sedežih, obraz obrnjen proti odru. Na gledaliških hodnikih so našli 12 čevljev visoko sežganih in zadušenih trupel. Od 1700 oseb, ki so bile v gledališču, je našlo 800 oseb žalostno smrt ne toliko vsled ognja, kakor pa vsled silne zmešnjave in medsebojnega boja za izhode. Vsa varnostna sredstva so ničeva proti zmešnjavi pri požarih! V bližini ležeče Michingansko jezero je bilo zamrznjeno in ognjegasci niso imeli dovolj vode za gašenje. Kakor sedaj poročajo od igralnega objekta, ki šteje 290 oseb, ni nihče zgorel, ker se jim je posrečilo se rešiti skozi

mala okenca v ozadju odra, pač pa ima mnogo igralcev nevarne opeklane. V gledališču so našli velikanske kupe mrtvih trupel. Večina trupel ima rane na glavi, iz česar se sklepa, kako srdito se je občinstvo za izhode bojevalo med seboj. Na mnogih obrazih se poznajo sledovi udarcev od nog. Mrtveci so skoro same ženske in otroci, ki so bili pri popoldanski predstavi. Junaško dejanje je storil katoliški škof Muldon, ki je, ko se je požar pričel, šel ravno mimo gledališča. Splezal je na najvišjo galerijo in obdan od plamena, delil nesrečnežem zadnjo tolažbo svete vere. Njegov vzgled je navdušil druge za rešilno akcijo. Škofa so morali s silo odstraniti, ker bi se bil sicer tudi on ponesrečil. Na cesti so se dogodili srce pretresujoči prizori. Neka moža, ki je videl, da so se njegovi otroci rešili iz gledališča, je od veselja zadela kap. V bolnicah je 157 ranjencev, od katerih pa bo komaj polovico mogoče ohraniti pri življenju. Mrtvašnica oblega na tisoče ljudi, ki iščejo svoje znance in sorodnike. Ker je v Čikagi tudi mnogo Slovencev, gotovo marsikoga pomiri in potolaži poročilo, da so ponesrečene osebe razun dveh vsi Američani; izmed inozemcev je zgorela ena Angležinja, ki je sodelovala v baletu, in neki nemški Avstrijec. Vzrok požara je bila pomankljiva acitelinska svetilnica, s katero so predstavljali mesečno svetlobo. Svetilnica je vnela kuliso in v nekoliko trenutkih se je ogenj razširil po vsem gledališču ter povzročil grozovito nesrečo. Po Čikagi je silna žalost. Vse prodajalnice so v znak žalosti zaprte in zato tudi ni bilo običajnega novoletnega zvonjenja.

Društvena poročila.

»Zgodovinsko društvo za Slov. Štajersko.« Dne 22. decembra je imel odbor svojo sejo, v kateri se je podpredsednik, g. ravnatelj Schreiner, najprej spominjal, žal, prezgodaj umrlega predsednika M. Slekoveca, ki bi se bil za društvo in za domačo zgodovino lahko storil mnogo dobrega. — Udov ima sedaj društvo do 120 večinoma rednih (100 K za vselej, ali 5 K na leto), nekaj pa podpor-nih (z manjšimi denarnimi svotami ali kakimi darili za muzej in knjižnico). Posebne važnosti je, da je odbor v isti seji sklenil izdati društveno glasilo, ki bo gojilo domačo zgodovino in narodopisje. List se bo imenoval »Zgodovinski list« ter prva številka izide koncem svečana ali začetkom sušca. Redni udje ga bodo dobivali zastoj. Uredništvo je prevzel profesor A. Kaspret v Gradcu. Društvo se pripravlja tudi na drugo večje delo; izdati hoče namreč sčasoma imenik vseh občin in vasi na Slov. Štajerskem z zgodovinskimi, zemljepisnimi, narodopisnimi in naravoslovnimi opisom. Domoljubi, občine in posojilnice, sežite društvu pod roke, da bo moglo izvršiti te in še druge načrte! Prav posebne važnosti je, da se za štajerske Slovence ustanovi zgodovinski, narodopisni in če mogoče, tudi naravoslovni muzej. To bi bil naš ponos, s tem bi pokazali, da smo Slovenci na Štajerskem zaveden samosvoj kulturni narod. Blizu pol milijona Slovencev to tudi lahko izvrši, treba je le dobre volje in dela; kar se očem zdi nemogoče, to roke vse opravijo. Komur ni z denarjem mogoče podpirati društva, mu pa lahko veliko koristi s tem, da zbira starinske reči, narodne noše, da poroča odboru o zgodovinskih zanimivostih svojega kraja, posestniki pa naj pustijo na zemljiščih kopati, kjer bi se utegnile najti kake starine. Škoda se s tem ne bo delala nikomur, ker se bo kopalo le takrat, kadar je zemljišče prazno. Zlasti društveni poverjeniki, ki so že imenovani ali še bodo, naj marljivo zbirajo starinske reči in poročajo o slučajnih najdbah. Društvo tudi želi ustanoviti knjižnico, v kateri bi se zbirale vse slovenske tiskovine, ki na Štajerskem izidejo. Ker pa ima društvo še za najnujnejša zgodovinska dela premalo denarja, naj blagovolijo posamezniki, založniki in pisatelji podariti knjižnici razne tiskovine, ki sicer pogostoma obleže

v prahu in se pozgube. Za slovstveno zgodovino in sploh pisateljstvo je taka knjižnica potrebna, ker pogostoma se ne ve, kje bi se dobila ta ali ona knjiga ali časopis. V G. adec se je pa težko za vsako malenkost obračati. Dalsjmo torej vsi za to važno podjetje. »Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.«

Gledališko predstavo »Na Osojah« je priredilo v nedeljo, dne 3. jan. 1904. »Bral. in pevsko društvo Maribor«, v veliki dvorani Narod. doma, ki je bila natlačeno polna ljudstva; posebno iz okolice je bilo opaziti največ ljudij, kar je hvalevredno, da se je začelo i naše priprosto ljudstvo zanimati za gledal. igre. Igra je nad vse lepo uspela, kljub temu da je težavna in naporna; saj tudi ni čuda, kajti naši igralci so se izkazali še vselej kot marljive in nadarjene moči na novem odru. Male nepravilnosti, ki pa upamo, da se prihodnjič vsestransko boljšajo, so nas včasih nekako težile. Tudi bi pričakovali ter prosili slav. občinstvo, da se pri predstavah ne smeji in krohota na glas, ker s tem ne razburja le drugih mirno zasledujočih oseb, marveč tudi jako moti igralce na odru. »Bralnemu društvu« čestitamo iz srca na uspehu, ki si ga je zopet pridobilo s to gled. predstavo!

Društvo »Skala« pri Sv. Petru niže Maribora je imelo dne 3. jan. t. l. svojo prvo odborovo sejo. Pri tej seji se je med drugim sklenilo tudi sledeče: Č. g. župnik Matej Štraki prepusti sobo, ki se nahaja v prvem nadstropju v kaplaniji Sv. Petra pri Mariboru društvenim namenom. Ta soba se odpre v nedeljo, dne 10. t. mes., odprta pa bode tudi vsako naslednjo nedeljo po rani službi Božji, izjemši čas cerkvenih opravil, do večernega mraka. Pristopnina iznaša 40 h, članarina pa mesečno 20 h, polletno 120 K, letno 2 K. Izposojene društvene knjige sme imeti društvenik le 1 mesec, ako pa želi, se mu ta čas tudi nekoliko podaljša. Časnik »Sl. Gosp.« se sme po došli novi številki izposoditi tako, da še ostaneta dva odtisa v društv. sobi. Tem potom tudi prosimo, da nas blagovolijo zavedni Slovenci podpirati.

V Slivnici pri Mariboru so igrali 6. jan. vrli narodni mladeniči igro »Pravica se je izkazala!« jako izborno. Dekliški zbor je pel mične pesmice. Občinstvo je bilo navdušeno.

Iz Ljutomer. V zanimivem dopisu v št. 51. »Slov. Gospod.« smo čitali o plodnosnem delovanju našega sloven. pevskega društva, — in danes si ne moremo kaj, da zopet pohvalimo to društvo. Priredilo nam je Silvestrov večer, kakorsnega že davno nismo imeli. Izvrstno sestavljen program je obsegal petje, dve gledališki igri in alegorijo. Pevski zbor je izvajal vse točke tako korektno in tako dovršeno, da ploskanja ni bilo ne konca ne kraja; več točk se je moralo na občno zahtevo ponavljati. Ta uspeh je pri tako izvrstnem pevovodju in pri tako marljivih in nadarjenih pevskih močeh popolnoma razumljiv. — Naši diletanti so v obeh igrah dokazali, da niso več diletanti, temveč da jih bomo morali kmalu pristeti umetnikom in umetnicam. Čestitamo jim na vspehu! — Da se je stavila na vspeh alegorija »stara in novo leto« — je bila izvrstna misel. Lepe, resnične misli na pravem mestu — ne morejo biti nikdar brezuspešne; pri tako izvrstnem deklamovanju in prednašanju pa segajo vsakemu globoko v srce. — Ob-ljubimo, da se hočemo ravnati po danih nam nasvetih in le obžalujemo tiste, ki niso hoteli priti ta večer v našo sredino. Tu naj še enkrat doni glas: »Skupno delujmo! Slova in edinost naj vlada med nami!« Tebi pa, delavno pevsko društvo, še enkrat zahvala na danem nam užitku! Slava!

Slovenci gornjeradgonski, pozor! Pred dvema letoma so nam Nemci na vse-nemškem shodu v Radgoni napovedali uničevalni boj na življenje in smrt. Izrazili so to v sledečih stvkih: »Slovenec na Spodnjem Štajerskem je treba izriniti iz okrajnih zastopov in okrajnih šolskih svetov. Sloven-